

Obsah

ÚVOD 7

I. PŘEDMĚT A ÚKOLY ARCHITEKTONICKÉ PSYCHOLOGIE 13

1. Vývoj architektonické psychologie 15

2. Základní témata projednáváná na konferencích architektonické psychologie 19

3. Publikace, zabývající se problematikou architektonické psychologie 20

4. Předmět architektonické psychologie 21

5. Charakteristické rysy architektonické psychologie 21

6. Psychologická koncepce životního prostředí a cíle architektonické psychologie 24

7. Realizační výstupy architektonické psychologie 25

8. Začlenění architektonické psychologie do soustavy psychologických disciplín 25

II. ZÁKLADNÍ POJMY ARCHITEKTONICKÉ PSYCHOLOGIE 33

1. Úvod 35

1.1 Charakteristika psychologických pojmů v architektonické psychologii 35

1.2 Psychická dispozice, psychický proces 35

1.3 Klasifikace psychických funkcí 37

1.4 Psychické zákonitosti v architektonické psychologii a jejich povaha 38

2. Vědomí a nevědomí 39

2.1 Prožívání 42

2.11 Vztah vědomí k prožívání 43

2.12 Charakteristické vlastnosti prožívání 45

2.13 Estetický zážitek 46

3. Poznávací procesy 48

3.1 Rozdělení poznávacích procesů 48

3.12 Reprezentace vnějšího světa ve vědomí a její úrovně 49

3.2 Interfunkční přístup k poznávacím procesům 49

3.3 Vnímání, charakteristika vjemu 50

3.4 Pocit a dojem 50

3.5 Fantazie 52

3.6 Intuice 53

3.7 Myšlení 55

3.8 Tvořivá činnost	56
3.9 Některé další psychické procesy, důležité z hlediska vnímání a hodnocení architektonických děl . .	59
3.91 Pozornost	59
3.92 Vnímavost a schopnost vcítění (empatie)	63
4. Základní vazby mezi duševními (psychickými) obsahy .	65
4.1 Psychický obsah	65
4.2 Vazby mezi psychickými obsahy	66
4.21 Asociační vazby	66
4.22 Logické vazby	67
4.3 Vyznívání	67
5. Dynamika duševního dění	68
5.1 Aktivace	68
5.2 Řízení	68
5.3 Motivace	71
5.31 Potřeba	72
5.32 Zájem	76
5.33 Sklon	76
5.34 Ideál	77
5.35 Hodnotová orientace	77
5.36 Postoj	78
5.4 Mechanismus motivace	78
5.5 Emocionální procesy	80
5.51 Vnější výraz citového prožitku	82
III. VNÍMÁNÍ ARCHITEKTONICKÉHO DÍLA	85
1. Úvod	87
1.1 Vnímání v architektonické psychologii	88
1.2 Čítí	88
1.21 Podnětové prahy	89
1.22 Reakční čas	95
2. Mechanismus procesu vnímání	96
2.1 Apercepce a asociační vztahy	96
2.2 Anticipace	97
3. Výsledky vjemových procesů	100
3.1 Charakteristika vjemu	100
3.2 Klam a iluze	101
3.3 Paobraz, perseverační a eidetická představa	111

4. Vjemové pole	113
4.1 Figura a pozadí	117
4.2 Reverzibilní figury	131
4.3 Adaptace	134
4.4 Celek a část	134
4.5 Kontrasty	135
5. Charakteristické vlastnosti vnímání	136
5.1 Předmětnost vnímání	136
5.2 Výběrovost vnímání	137
5.3 Konstantnost vnímání	137
5.4 Kategoriálnost lidského vnímání	139
5.5 Kontinuálnost lidského vnímání	140
5.6 Znakovost vnímání	140
5.7 Historická podmíněnost vnímání	141
6. Vnímání prostoru	142
6.1 Mechanismus prostorového vnímání	142
7. Vnímání barev	144
8. Interindividuální rozdíly v procesu vnímání	147
IV. ZNAKOVOST V ARCHITEKTONICKÉ PSYCHOLOGII	151
1. Úvod	153
1.1 Pojetí znakovosti	153
1.2 Schémata znakovosti	154
2. Funkce znaku	156
3. Sémiotická aktivita	157
4. Teoretický základ znakového přístupu v architektonické psychologii	158
5. Definice znaku v architektonické psychologii	161
V. HODNOCENÍ ARCHITEKTONICKÉHO DÍLA Z HLEDISKA MECHANISMU PSYCHICKÝCH PROCESŮ	165
1. Úvod	167
2. Povaha hodnocení z hlediska klasifikace psychických funkcí	167
2.1 Úrovně hodnocení. Druhy hodnocení	169
2.2 Morfologická analýza procesů hodnocení	172
2.3 Princip hodnocení	172
2.4 Hodnocení z hlediska subjekt-objektového vztahu	173
2.5 Hodnotová orientace	175

3. Pojem hodnota	175
3.1 Dělení hodnot	176
3.2 Regulace hodnotových orientací v procesu socializace	177
4. Pojem postoje	178
4.1 Vymezení pojmu "postoj"	178
4.2 Vlastnosti postoje	179
4.3 Klasifikace postojů	180
4.4 Mechanismus vytváření postojů	181
VI. PSYCHOLOGICKÝ MODEL VNÍMÁNÍ A HODNOCENÍ ARCHITEKTONICKÉHO DÍLA	183
1. Úvod	185
2. Interakce organismu s prostředím jakožto východisko modelu vnímání a hodnocení architektonického díla	185
3. Funkce komplexní senzorické informace v procesu vnímání architektonického díla	187
4. Funkce významových vrstev při vytváření cerebrálního obrazu architektonického díla	189
5. Vrstvy významů architektonického díla	192
6. Interference apercepčního a anticipačního obrazu architektonického díla - základ psychologického modelu hodnocení tohoto díla subjektem	195
7. Aplikace modelu na konkrétním příkladu	197
VII. PŘEHLED METOD ARCHITEKTONICKÉ PSYCHOLOGIE	203
1. Úvod	205
1.1 Metody v architektonické psychologii	207
1.2 Metodologické problémy studia jevů v architektonické psychologii	211
2. Přehled základních metod architektonické psychologie.	213
2.1 Sémantický diferenciál	213
2.2 Mentální mapy	215
2.3 Aplikace Kellyho přístupu v architektonické psychologii	216
2.4 Kategorizace obrázků	218
2.5 Projekční metody	218
2.6 Speciální metody architektonické psychologie	219
2.7 Dotazníkové metody	222
3. Statistické metody	222
4. Sociologické metody	222
Závěr	223
Seznam použité a doporučené literatury	227